

Ludmila Selingerová

V korunách stromů

Pohádky s křídly

ilustrovala

Eva del Risco Koupová

GRADA®

Ludmila Selingerová

V korunách stromů

Pohádky s křídly

ilustrovala

Eva del Risco Koupová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Selingerová Ludmila

V korunách stromů

Pohádky s křídly

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7 jako svou 5640. publikaci

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Ilustrace Eva del Risco Koupová

Ilustrace na str. 76–77 Johana Selingerová

Realizace obálky Vojtěch Kočí

Sazba Vojtěch Kočí

Odpovědná redaktorka Michaela Průšová

Počet stran 80

První vydání, Praha 2014

Vytiskla tiskárna FINIDR, s.r.o., Český Těšín

© GRADA Publishing, a.s., 2014

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400,

www.grada.cz

ISBN 978-80-247-5293-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9424-2 (ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-9425-9 (ve formátu EPUB)

Obsah

Zvědavý kalous	5
Čápi a let do teplých krajin	17
Rytíř tetřev	25
Doktor datel	35
Nedoceněný slavík	47
Jak moták všechno pochopil	59
O staletém dubu	69
V pohádkách vystupují a takto ve skutečnosti vypadají:	76

Zvědavý kalous

Do lesa se pomalu vkrádal jarní čas. Stromy shazovaly poslední zbytky sněhové pokrývky a nastavovaly své paže sílící sluneční záři. Skupina Kalousů ušatých, která trávila zimu pohromadě kvůli teplu, se rozdělila. Blíží se doba hnízdění. Kalous je druh sovy, který se odlišuje hlavně dlouhým peřím po stranách hlavy. Tím si také vysloužil své jméno. Kalousové se nezdržují stavěním vlastního hnízda, nýbrž zabírají příbytky po vránách a havranech. Pokud samec najde odpovídající pelíšek, vzlétne do vzduchu, kde tleská křídly a klape zobákem. Nám by se toto chování mohlo zdát legrační, ale samičky Kalousů mají jiný názor. Kdo pořádně tleská a klape, je pro ně neodolatelný.

Když všechno dobře dopadne, pak je zhruba za měsíc kolem hnízda pořádně živo. My si povíme příběh o Kalousovi Hubertovi, kterému se podařilo zplodit se svou ženou pět silných a věčně hladových mláďat. Takové hladové ptáče vám vydrží říčet celý den puí-puí-puí, až jde z toho jednomu hlava kolem. Samice jako správná maminka drobotinu hlídá a samečkovi nezbývá než shánět potravu pro celou rodinu. Hubert byl dobrý tatínek, takže se od svítání do soumraku téměř nezastavil. Shánění potravy ovšem nebyla jeho jediná starost. Kalousové totiž létají převážně v noci, jen při odchovu mláďat si užijí denního světla. Hubert byl tedy zvědavý na kdejaké novinky a klevety, a tak se kolikrát zapomněl a místo lovu odposlouchával cizí rozhovory.

*„Já si létám po lese, slyším, co kde šustne se.
Přede mnou se neschová, ani včelka májová“*

Jeho ženu to přirozeně hrozně zlobilo. Pokaždé Hubertovi jaksepatří vyčinila: „Huberte, já se z tebe jednou zblázním. Měl bys mít plný zobák myší a ne historek. Takhle ty mláďata ani neodchováme. Sousedovic drobota už zkouší vylétnout z hnízda a ti naši se jen choulí v hnízdě a naříkají hlady. Takhle to dál nejde!“ lamentovala paní Kalousová. Hubert ji potom vždycky pěkně pohladil zobákem po peříčkách a dušoval se, že se polepší. Jenže co naplat. Zvědavost mu prostě nedala spát. Jednou zase ráno vylétl z hnízda a jal se obhlížet okolí. Dnes si musí ženu usmířit pořádně tučným úlovkem, aby zase nehubovala. Létal a létal, ale nikde ani malý hraboš. Z dlouhé chvíle si začal prozpěvovat:

*„Já si létám po lese, slyším, co kde šustne se.
Přede mnou se neschová, ani včelka májová“*

A najednou, co to slyší? „Takový rámus u dutinky Rehka zahradního! To se na to podíváme, co se u nich děje.“ Hubert

byl nadšený z nového objevu a už si to mířil

daným směrem. Rehky pot

kala nemilá příhoda. Kukačka jim

nakladla vejce do hnízda a tatínek Rehek se mohl ulétat, jen aby to cizí mládě uživil. Oba rodiče z toho byli celí bez sebe. Ani chudáci nepoznali, že ptáče není jejich. To bylo něco pro Kalouse. Jako obvykle mu lov vypadl z hlavy a celou věčnost zíral z blízké větve na tu zmatenou scénu. Když se konečně probral, odpoledne již pokročilo a on neměl ulovenou ani mouchu. Jejda, to je nadělení. Honem se rozlétl k blízkému poli, tak snad bude mít štěstí a něco domů přinese. Ať se snažil sebevíc, při soumraku měl v zobáku jen dva hubené rejsky. To bude zase doma nadělení achich ouvej, zoufal si Hubert. „Představ si, ženo, co já jsem dnes viděl. Ti popletení Rehci si již podruhé nechali naklást do hnízda od kukačky. Mělas je vidět, jak tam poletovali.

To bylo k popukání. Ještě že mám tak pozornou a dobrou samičku jako jsi ty. Nikdy bys k nám kukačku nepustila, vid'?" snažil se Hubert vlichotit ženě a odvést pozornost od svého mizerného úlovku. Jenže dva malí rejsci těžko nasytí hladovou ženu a pět ptáčat. Skončilo to tak, jak muselo. Žena hudovala, holota pískala a Hubert se dušoval, že to bylo naposledy. Příštího jitra vylétl obzvláště brzy a předsevzal si, že ať se pod ním bude dít cokoliv, on se o to zajímat nebude. Zamířil rovnou k říčce, kde se občas mihne vypasený mladý potkan. To by žena koukala, kdyby jí zanesl do hnízda takovou tučnou dobrotu. Však je také skvělý lovec. Usadil se tedy na vrbu u malé tůňky, kde bystře číhal na kořist. Vlnky se honily po hladině a okolí bylo plné lučního bzučení. Krásné místo na čekanou.

*„Já si létám po lese,
slyším, co kde šustne se.
Přede mnou se neschová,
ani včelka májová“*

Broukal si na ukrácení dlouhé chvíle. Netrvalo dlouho a z díry u břehu se vynořil macatý potkan. „Ha! Kořist! Tentokrát mne chvála nemine. Připravit, pozor, START!“ Hubert vyletěl jako šipka a než bys stačil

mrknout, držel zmítajícího se potkana v pařátech. „To je dneska prima den,“ liboval si Kalous. „Nakrmím celou rodinu s tímhle cvaldou.“ Už se chystal k odletu domů, když tu náhle jeho uši zachytily podezřelé zvuky od vody. Dvě vydry říční se tam pustily do křížku kvůli teritoriu. Jé, to byla podívaná. Převalovaly se ve vodě z místa na místo, skákaly a potápěly se. Prskaly a kousaly a cákaly, to by se jeden roztrhl smíchy. Hubert přihlížel rvačce a z toho zaujetí upustil svůj úlovek, který nenávratně zmizel v říčním toku. „Propánajána! Zase jsem to zpackal. No, dnes už mě žena zabije, jestli něco nepřinesu,“ zděsil se Kalous a horlivě pročesával okolí. Štěstí mu přálo, ale jen na polovic. Sice nepřiletěl do hnízda s prázdným zobákem, ale nesl jen tři brouky. Ani nepozdravil a už spustil: „Ženo, neuvěříš, co se mi dnes stalo. Číhal jsem u vody a podařilo se mi chytit velikého potkana. To byla radost, jenže v tom se ve vodě začaly prát dvě vydry.

To bys koukala, jak byly zuřivé. Rvaly se, až chlupy lítaly a voda stříkala dva metry nad hladinu. Já se ti tak lekl, až jsem toho potkana upustil. To by se jeden vztekl, vid'?

No, a nakonec se mi podařilo sehnat jen tyhle tři brouky“ Hubert se omluvně zadíval na paní Kalousovou a té bylo muže tak líto, že ho ani moc nevyhubovala. Jen se smutným povzdechem rozdělila skromnou večeři mladým a sama šla spát o hladu. Huberta to strašně mrzelo a zatvrdil se, že podobná věc se již nesmí opakovat. To by však Hubert nesměl být Hubertem. Sotva se ukázaly první paprsky slunce, vyrazil náš Kalous do lesa.

„Já si létám po lese, slyším, co kde šustne se.

Přede mnou se neschová, ani včelka májová“

Notnou dobu slídl očima v trávě a kde nic, tu nic. Zato ruchů bylo kolem jako na pouti. „Ohó, tak liška byla

zase krást na statku. Ubohé slepice,

snad jim tam alespoň jedno kuře

zůstalo. A ta veverka se tedy

činí. Sežere všechny loňské

žaludy v okolí. Nechtěl bych

se jimi živit vedle takové

nenasyty. A támhle jde les-

ník, lajdák jeden.

Všímá si jen své flinty. Měl by raději krkavcům přistříhnout křidýlka, aby nám nevybíraly hnízda...“ Věřte nebo ne, dělo se tolik zajímavých věcí, že Hubert nestačil na lov ani pomyslet. V podvečer se začal zdvihat spodní vítr a nebe hrozilo přicházející bouřkou. Hubert si se zděšením uvědomil, že musí domů s úplně prázdným zobákem. Loudavým tempem se blížil k hnízdu, kde ho žena netrpělivě vyhlížela. Jak spatřila, že se vrací s prázdnou, nadobro se rozzuřila. Ani nečekala, co si tentokrát vymyslí za výmluvu, a spustila: „Ty lenochu! Teď už toho mám po krk. Tři dny se tady soužíme o hladu. Nemáš v sobě kousek citu. Takhle se chová otec od rodiny? Lítáš si kdoví kde a nás jen odbýváš. Ale dnes, milánku, spadla klec. Nepustím tě do hnízda, dokud nepřineseš pořádnou večeři. Spi si třeba u sousedů, mně je to jedno. A pokud se nepolepšíš, příští rok zahrnzdím s jiným samcem,“ rozhněvaně klapala zobákem paní Kalousová a výhružně syčela.

Hubert jen ohromeně valil oči. Když viděl, že to žena myslí vážně, odporoučel se schlíple pryč. „To jsem si to zavařil. Já jsem ale popleta. Musím vše napravit, jinak je se mnou zle. Lepší ženu neseženu,“ spílal si Hubert a odhodlaně brázdil zšeřelými houštinami. Náhle se v dáli něco mihlo. Zajíc! Ten mohl Huberta zachránit. Kalous zbystril smysly a vydal se zajíce pronásledovat. Byl to přetěžký boj, ale Hubert nakonec zvítězil. Držel zajíce pevně v pařátech a spěchal k domovu. Večerní krajina lákala k průzkumu. Od země začali vyletovat svatojánští broučci, z děr se štrachali jezevci a koruny stromů opanovali noční ptáci a netopýři.

Hubertova pozornost se opět zatoulala k okolnímu dění. Výjev ho zaujal natolik, až přestal dávat pozor na cestu a narazil přímo do kmene stromu, na kterém hnízdil. PRÁSK, ozvala se rána jako z děla a Kalous se zřítíl k zemi. Kořist však naštěstí neupustil. Starostlivá paní Kalousová se hned slétla podívat, co se děje. Jak tam spatřila Huberta celého pochroumaného, avšak se zajícem v drápech, probudila se v ní láska a lítost, a tak lamentovala už jen na oko. „Ty jeden starý blázne. Co to vyvádíš? Pojď honem do hnízda, za chvíli začne pršet. A co jsi nám to donesl? Zajíčka! Ty jsi tedy opravdu skvělý lovec. Jen kdybys pořád netropil takové hlouposti.“ Hubert tedy vzlétl se ženou domů a ta ho starostlivě uložila a uhladila mu pocuchaná peříčka. Celá rodina se dosyta najedla. Druhého dne se jim ptáčata odvděčila prvními leteckými pokusy. Hubert dostal pořádně za vyučenou. Napříště se věnoval v první řadě lovu. A protože byl tuze dobrý lovec, k večeru mu ještě zbyl čas na průzkumy.

Čápi a let do teplých krajín

V přírodě probíhá věčný koloběh. Jaro, které je plné radosti a mládí, vystřídá horké, zrající léto. Po létě přichází trochu unavený podzim, obtěžkán úrodou v sadech či na polích a potom všechno usne zimním spánkem. Tomuto koloběhu se přizpůsobují všechny rostliny a zvířátka. Podle ročních období se mění i jejich život. Někteří ptáci nemají zimu rádi, a tak při příchodu ranních mrazíků odlétají do svých zimovišť. Houfují se do velkých hejn a společně putují za sluncem. Na jaře se potom znovu vrací k nám, aby zde odchovali svá mláďata. Mezi tyto tažné druhy patří i ohrožený Čáp bílý. Můžete ho spatřit na loukách u vody, jak hledá žáby a myši.

To je největší čapí lahůdka. Rodiče si na jaře staví hnízda na vysokých stromech nebo komínech a o mateřské povinnosti se spravedlivě dělí. Trvá to tři dlouhé měsíce, než se z vajec vylíhnou mláďata, trochu zesílí a začnou se učit létat. Brzy jsou však natolik dobří letci, že zvládnou i ten předlouhý let do teplých krajin.

*„Do Afriky vede cesta daleká,
čáp je ovšem silný, ten se neleká.
Přeletí přes řeky, hory, údolí,
na jaře zas přistane u nás na poli.“*

Čapí příběh začíná právě v době houfování. Na kraji pole se sešli tři kamarádi, Bruno, Odo a Julek. Nebyla to žádná holota, ale zkušený mladí ptáci. Měli už za sebou dva roky života, a proto si mysleli, že pobrali dostatek rozumu. Postávali tedy u pole, a aby jim ubíhal čas, než se sejde zbytek hejna, tak si vykládali.

„To zase bude túra, než se dostaneme do tepla,“ stěžoval si Bruno. „Ano, ano a toho hladu, co užijeme,“ hudroval Odo. Julek byl však v dobré náladě: „Ale kamarádi, užívejte si krásný podzim, brzy se shledáte se všemi známými a cesta nám společně rychle uteče,“ snažil se je rozveselit. Ale Bruno dál bručel: „Trasa je příliš dlouhá a složitá. Moc dobře vím, že bychom mohli letět zkratkou přes moře. Viděl jsem to na vlastní oči. To bych se vsadil, že kdyby bylo po mém, byli bychom v Africe aspoň o týden dříve.“ I Odo se rozpálil: „Co trasa, to já klidně uletím, ale s poloprázdným břichem... Já bych se zas vsadil, že pořádně najezení bychom nemuseli tolik odpočívat a také bychom doletěli dříve.“ Julkovi se takové řeči nelíbily: „Nepovídejte hlouposti. Celé stovky let již naši předkové létají stejnými místy a máme dobře ozkoušené, jak se do zimovišť nejsnáze dostat. Letět přes moře je příliš nebezpečné a plné břicho by nás leda brzdilo.“

Nespokojení mládenci si však nechtěli dát domluvit. Bruno pořád trval na své zkratce a Odo na plném žaludku. Netrvalo dlouho a reptání se změnilo ve skutečnou sázku. Každý chtěl zkrátka dokázat, že má pravdu.

Bruno se tedy vydal směrem k moři a Odo zuřivě naháněl žáby v rybníčku. Polykal jich celé tucty, až vypadal jako opeřený balon. Brzy se sletěli všichni Čápi z okolí a celé hejno i s Julkem se vypravilo na jih. Klapali spokojeně zobáky ke své cestovatelské písni:

*„Na podzim na jih, zjara zpět,
předlouhý je čapí let.
S kamarády vždycky stejně
cestujeme spolu v hejně.“*

Stovky bílých křídel zašumělo vzduchem a Čápi udělali na nebi formaci. To je vám ze shora tak krásný pohled. Podzimní barevná krajina jako na dlani. Čím dále letěli, tím více druhů přibývalo, až vypadali spíš jako obrovský mrak než jako shluk ptáků. Hezky a lehce se jim společně letělo. Lépe řečeno lehce se letělo všem kromě Oda. Nacpané břicho ho tížilo jako měch, táhlo ho k zemi. Sotva popadal dech a často musel zastavovat, až se mu i poslední opozdilci ztratili z dohledu a zůstal sám. Bruno mezitím putoval také sám, ale jinudy. Vzal to přes hory do Itálie, kde se chystal na přelet přes Středozevní moře.